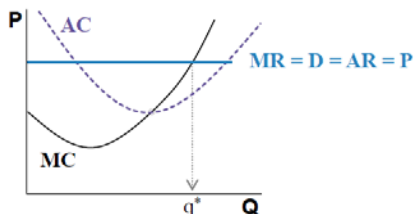
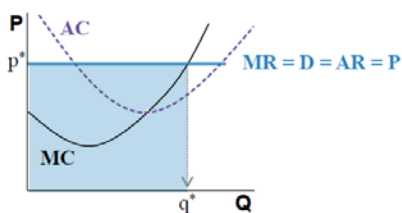

DOKONALÁ KONKURENCE (DK)

- 1) **Jaké je optimální množství v DK maximalizující zisk?** Nejdůležitější princip mikroekonomie, kdy firma řeší optimalizační problém maximalizace zisku je právě rovnost $MR = MC$. To platí i pro DK. Fakticky by měla firma produkovat až dokud je mezní příjem větší nebo roven mezním nákladům. V bodě rovnosti se zisk maximalizuje.

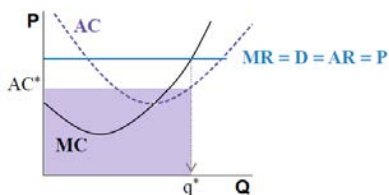

- 2) **Co je tedy celkový příjem firmy v DK?** Určili jsme si optimální množství q^* , víme, že cena p^* je jenom jedna odpovídající, TR^* v optimu je tedy $p^* \times q^*$.

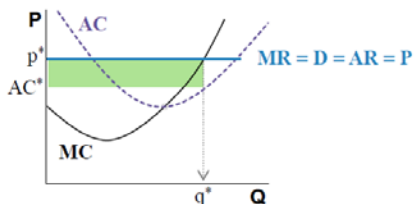

- 3) **Co je celkový náklad?** Víme, že nákladová cena bude ležet někde na křivce průměrných nákladů, nákladů na jednotku výstupu. A víme, jaké je optimální množství q^* . Hledáme tedy AC^* , kterému odpovídá množství q^* .

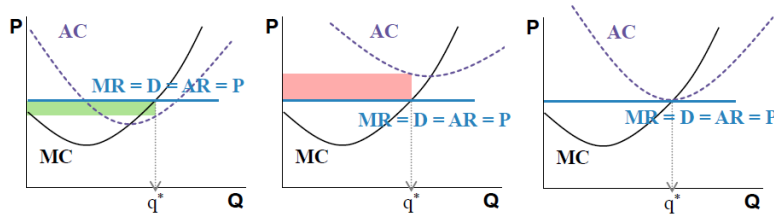
$$TC = AC^* \times q^*.$$

- 4) **Co zisk?** To je rozdíl TR a TC, které jsme si určili v předchozích příkladech.

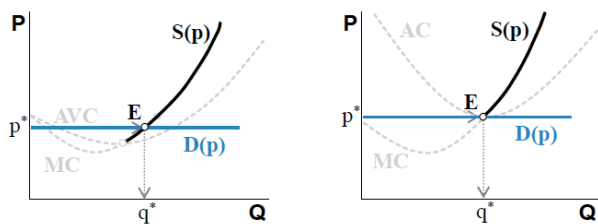
- 5) **Jak velkému zisku nebo ztrátě čelí firma?** To záleží na pozicích jejich křivek, v zásadě může v krátkém období dojít k několika variantám, kdy firma ještě funguje. Na obrázku zleva se jedná o kladný zisk ($p^* > AC$), prostřední obrázek ukazuje záporný zisk ($p^* < AC$), obrázek vpravo ukazuje nulový zisk.

- 6) **Co krátkodobé a dlouhodobé vyhlídky?**

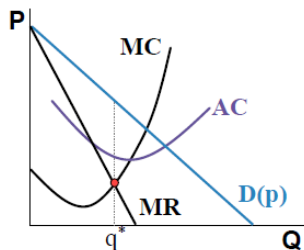
Krátkodobě se může firma dostat do ztráty, v tom případě nepokrývá část fixních nákladů, ale funguje na křivce mezních nákladů od bodu ukončení činnosti.

Dlouhodobě zase potřebuje mít firma alespoň nulový ekonomický zisk a v dokonalé konkurenci si taky na nic víc nešáhne.

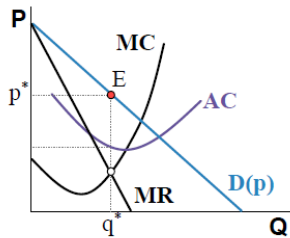

MONOPOL

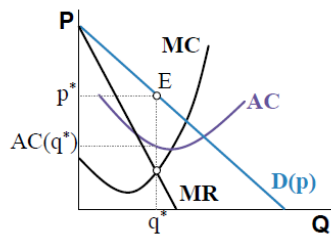
- 1) **Jaké je optimální množství monopolistu maximalizujícího zisk?** Množství najdeme dle pravidla maximalizace zisku $MR = MC$. Pozor, MR už není konstanta p , jako tomu bylo u dokonalé konkurence, monopolista je tvůrce ceny a MR se odvíjí od poptávkové křivky.

- 2) **Jaká je cena maximalizující zisk?** Máme určené rovnovážné množství dané bodem kde $MR = MC$. Nicméně cenu neurčíš tam, kde $MR = MC$. Cenu určíš dle toho, kolik jsou lidi ochotní zaplatit za tohle množství. A to nám ukazuje poptávková křivka.

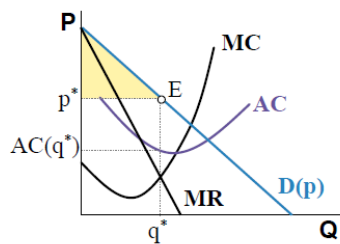
- 3) **Co je tedy celkový příjem, náklad a zisk monopolu maximalizujícího zisk?**
Příjem je $TR = q^* \times p^*$, celkový náklad je $TC = q^* \times AC(q^*)$. Celkový zisk je $TR - TC$, tudíž $[p^* - AC(q^*)] \times q^*$.

Doplňující otázka: pokud takový monopol vyrábí zisk, je možné, aby mu v dlouhém období nějaké firmy vstoupili do odvětví a vzali mu ten zisk?

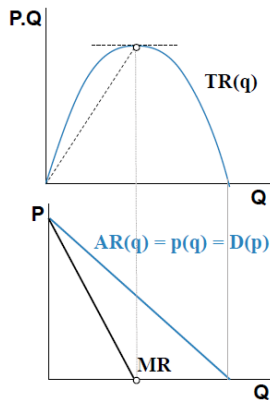
Ne. Protože u monopolu máme bariéry vstupu, u monopolu předpokládáme, že nikdo na trh nevstoupí. Pokud tam někdo vstoupí, v tom momentu už nemluvíme o monopolu.

- 4) **Co je spotřebitelův přebytek?** Je to rozdíl toho, co je spotřebitel ochoten zaplatit a toho co ve skutečnosti zaplatí.

5) **Kolik vyrábí monopolista, který maximalizuje celkové příjmy?**

Množství, pro které platí, že $MR = 0$.

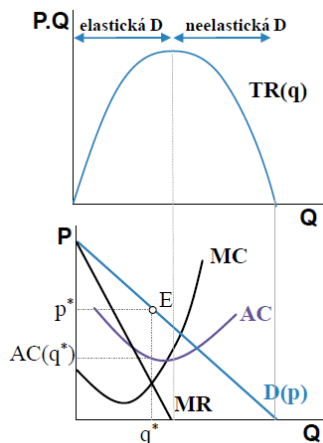

6) **Kde je poptávka elastická a kde je neelastická?** Z definice elastické poptávky:

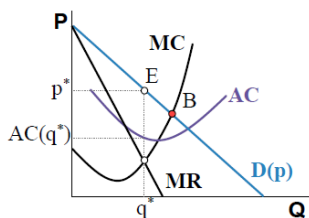
Elastická poptávka je když $MR > 0$ (cena klesá ale TR roste)

a neelastická poptávka když $MR < 0$ (cena klesá a TR klesá).

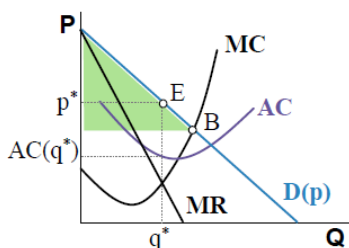
Graficky:

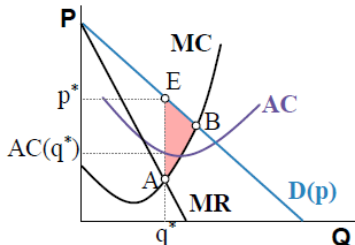
- 7) **Co by byl společensky optimální output?** To je output za cenu, která by vyhovovala jak kupujícím, tak prodávajícím, tedy chceme vykrýt co největší část poptávkové křivky bez toho, abychom pozastavili produkující firmě činnost. Monopol chce definitivně dostat alespoň mezní náklad za poslední dodatečnou jednotku, tzn že se musíme pohybovat po křivce $D(p)$. Mluvíme tedy o bodě B , přesně tam, kde $D(p) = MC$, tomuto bodu říkáme alokačně efektivní bod. Pro monopol by bylo určitě ideální, kdyby mohl alespoň prodávat za jinou cenu pro ty lidi mezi bodem E a B , kteří by za nižší cenu byli ochotni nakoupit, ale v našem jednoduchém modelu nemůže, nedovolíme mu diskriminovat (v realitě máme cenovou diskriminaci všude: vyšší ceny pro cizince, VIP slevy, atp). Při stejných cenách pro všechny (p příslouchající B) monopol alokační efektivitu dosáhnout ani nechce, nemaximalizoval by zisk.

- 8) Co je **společensky optimální spotřebitelský přebytek**? Společensky optimální output je v bodě B, viz otázka výše, a tedy vše ušetřeno nad bodem B je společenský přebytek.

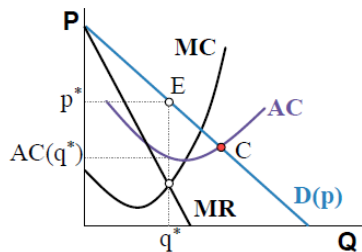

Nicméně monopol společensky optimální output ignoruje, protože chce maximalizovat zisk. A zisk maximalizuje u outputu, kde $MC = MR$. Monopol tedy produkuje mnohem menší output než na který má potenciál k uspokojení poptávky a taky to produkuje za hodně vysokou cenu. To znamená, že vzniká **ztráta mrtvé váhy ABE**.

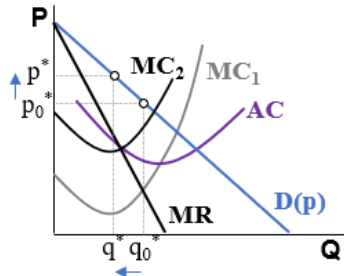

Tohle je i důvodem proč by **vláda chtěla regulovat monopol**: pokud má monopol ztrátu mrtvé váhy, vláda může uvalit na monopol cenový strop odpovídající ceně B a přinutit je, aby produkovali výstup, který příslouchá tomu společensky optimální situaci.

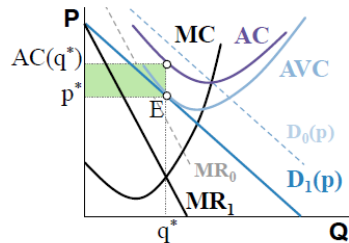
- 9) **Ve kterém bodě by měl monopol nulový zisk**? Tam, kde $D(p) = AC$ (bod C), protože tam se celkové náklady rovnají celkovým výnosům ($\pi = 0 = TR - TC \Rightarrow TC = TR$). Protože $TR = p(q) \times q$ a $TC/q = AC$, platí také že $AC = AR$. Pro monopol platí $AR = D(p)$. Proto pokud $D(p) = AC$, $\pi = 0$.

- 10) Co se stane, pokud **vláda uvalí na vyráběné zboží daň** (DPH)? DPH posune MC vlevo nahoru (nebo jednoduše nahoru). Optimální cena vzroste, vyráběné množství klesne, protože prodejní cenu nám určuje poptávková křivka $D(p)$.

- 11) Co se stane, **když se lidem krátkodobě znelíbí produkt monopolu**? Změna preferencí spotřebitelů znamená, že se mi křivka $D(p)$ posune doleva dolu (nebo jednoduše dolu) a monopol čelí krátkodobé ztrátě [protože $AC(q^*) > p^*$]. Bod ukončení činnosti na křivce AVC je E. Všimněte si, že to není v AVC_{min} jako u dokonalé konkurence).

- 12) **Nakreslete nabídkovou křivku monopolu.**

Ta není, protože nabídková křivka nám ukazuje, jaké vyráběné množství si firma zvolí pro jakoukoliv cenu na trhu. To dává smysl třeba v dokonalé konkurenci, protože ty firmy přejímají cenu od trhu, jsou cenový příjemci. Monopol je ale cenový tvůrce, takže ten se rozhoduje o ceně na základě toho, jaká je poptávka na trhu. A pokud se změní se poptávka, změní se poptávané množství. Nabídka monopolu proto funkcí dvou věcí, a to MC a zároveň MR (a MR je funkce AR nebo-li poptávky).